

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasi): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravištvu je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 19.

V Ljubljani, dne 8. maja 1915.

Leto III.

Vstop Avstro-Ogrske v vojno.

(Dalje.)

Temeljne poteze vojnega načrta za uvodno vojno so bile centralnima državama od razmer nujno načrtane. Nemčija se je morala s svojo glavno silo obrniti najprej proti sovražnikom na zahodu, ki so mogli vsled svojega železniškega omrežja in razporedbe svojih čet stopiti najhitreje na pozorišče in ogroziti one dele Nemčije, kjer je največ industrije. Po organizatoričnih podatkih, znanih že v mirnem času, je vrgel mobilizacijski ukaz 45 linijskih in 19 rezervnih divizij, nadalje 19 rezervnih brigad, vsega skupaj okroglo 73 francoskih pehotnih divizij proti nemški meji, k temu je bilo računati še 6 belgijskih in za vojno na kontinentu takoj razpoložljivih 6 angleških pehotnih divizij, moč 85 divizij. Nemčija je morala torej od svojih 100 linijskih in rezervnih divizij vporabiti najmanj 90 na zahodnem bojišču. Proti sovražniku na vzhodu, proti Rusom, je

ostalo razen formacij deželne brambe samo 10 divizij, ki so mogle dobiti ojačenja šele mnogo pozneje, ko je bilo lastno ozemlje proti zapadnim sovražnikom sigurno zavarovano.

Vojno proti Rusiji je bilo smatrati že od vsega početka kot dolgotrajno borbo proti številu. Tako svoje pripravljene vojaške sile, kakor tudi one, ki jih je mogla vzeti iz svojega velikega rezervoira nadomestnega moštva, je mogla samo pri najboljši organizaciji le polagoma spraviti do veljave. Ta okolnost je izključila, da bi se vojna proti Rusiji v kratkem končala. Na mesto stremljenja po enem samem zmagovitem udarcu je moral stopiti namen, izrabiti lastno premoč moralčnega faktorja vojske, izvežbanja, stopnje omike in duha čet za oslabitev kolosa, da se s časom doseže ravnovesje moči, ki mora končno dovesti do zmage.

Z ozirom na potrebno močno izrabo nemških sil proti zapadu je pripadla ta naloga v prvem delu vojne v poglavitnem Avstro-Ogrski sami, ki se ni smela omejiti na to, da se ustavlja ruskim četam pri sunku proti

Podlistek.

Žrtve razmer.

(Konec.)

Frida se je z bolestinim gibom obrnila k postrežnici in rekla, naj ji pripeljejo Elzo. Ta je zletela k postelji in objela mamico. Bolestna poteza na Fridinem licu se je zabrisala za hip in oči so zopet zasijale v onem tihem blesku, izrazu zadovoljstva in sreče.

„Mamica, ali ne boš vstala? Ali ne greva na izprehod? Tako lepo je zunaj, čeprav je jesen.“ Elza, mala Elza ni razumela in opazila vsega, kar se je zgodilo prejšnje dni.

„Saj greva, srček! Počakaj!“

Elza je zlezla na posteljo in objela mamico. Frida je gledala v njene modre oči obrobline s temnimi obrvi in zbudil se ji je spomin na Emila. „Ti moja edina sreča.“ Frida je poljubila Elzo s takim žarom, da je Elza začudeno, skoro plaho pogledala. Frida jo je božala po licih in mala Elza se je smehljaje dobrikala po stari navadi.

„Tako, zdaj pa pojdi, da se napravim, pridem kmalu.“

Elza se je sklonila in poljubila mamico na usta, nato pa popravlja rdečo pentljo v laseh odšla iz sobe, oziraje se nazaj k mamici.

Frida je gledala za njo, njene misli pa zašle daleč nazaj in na čase, ko se je seznanila z Emilom. Tudi ona je prehitela vse dogodke svojega življenja. Da se reši zastarelih navad in malenkostnega nazaranja v rodni hiši, se je oklenila prve prilike in se omožila brez premisleka, ne vpoštevajoča vse neskladnosti med njo in soprogom. Pričelo se je žalostno življenje, nerazumevana je Frida čutila vso silo osamljenosti in celo zanemarjanja. V tem času se je pojavil mlad mož v častniški uniformi. Naključje ju je seznanilo, simpatija pritezala in vroče nagnenje dveh sorodnih duš privezala enega na drugega. Koliko naporov, koliko poskusov je napravila ostati zvesta bezsrčni tradicijonalnosti, pa je bil klic srca močnejši in hrepenenje mlade, osamljene duše večje, ko zahteve konvencije in mrtvih postav.

Tajno, skoro romantično je bilo Fridino pravo življenje, kar se je opažalo je bila senca, ki jo zahteva življenje, da se zakrije resnica. In sedaj ta nenadni konec. Kakor sanje, v polzavesti je preživela Frida vse dogodke zadnjih dni. Z morečo brezupnostjo je zahtevala resnica svoj tribut. Frida je zazrla prizor, ki se ji je odkril ob oknu.

našim pokrajinam, marveč je morala zastaviti vse sile, da privleče na sebe čim večje dele najprej za vojno pripravljenih ruskih poljskih armad ter jih tako zadržati pred sunkom v srce Nemčije, v hrbet na zapadu se borečih glavnih čet. Saj se je zdelo, da s težkim francoskim denarjem kupljena zavezniška dolžnost potiska Rusijo v ospredje, da prinese zaveznikom kakor hitro mogoče z vpadom v Nemčijo neposredno pomoč.

Kako odgovarjajoče namenu je naša do smrti hrabra armada rešila to težavno in žrtev polno nalogo, se da šele spoznati, če se ozremo nazaj ter pregledamo dogodke v poljsko-gališkem uvodnem boju silne te bitke, ki že delj kakor 8 mesecev vzdržuje največje zanimanje ne samo udeležencev, marveč tudi nevtralnih narodov ter prekaša vse, kar je kdaj rodil spor narodov na vojnih dejanjih.

V trenutku, ko je nastop Rusije razvnel evropsko vojno, se je za Avstro-Ogrsko izpremenilo bojišče na jugu v postransko bojišče, na katerem se je smelo vporabiti le toliko moči, kakor se je zdelo za vzdržanje naše pozicije na Balkanu neobhodno potrebno. Ker je mogla Srbija postaviti 10 pehotnih divizij prvega, 5 drugega in 4 tretjega poziva in ker je bilo vojno silo Črne gore šteti skupaj na 4 divizije, je bilo 11 naših od 49 pehotnih divizij vojske in obeh domobranstev najmanj, kar je bilo brezpogojno pustiti na južnem bojišču. Ostalo je torej 38 pehotnih divizij za glavno nalogo na severu na razpolago.

Ruska brambna moč obsega samo čet prve vrste 79 pehotnih in strelskih divizij in razentega okoli 35 rezervnih divizij, ki so brezpogojno enakovredne, kakor divizije prve vrste. Če odštejemo moči, ki so jih začetkoma pustili na drugih mejah, pozneje pa zelo reducirali, je ostalo Rusiji najmanj 100 divizij za evropsko bojišče, ne všteti 40 divizij državne obrambe (črna vojna), od katere so znatni deli, kakor se je pozneje pokazalo, podpirali armado. Spričo velike razsežnosti ruske države je treba mnogo časa, da je bila

vsa ta ogromna moč razpoložljiva na zahodnih mejah; treba pa je bilo to moč ceniti na 80 divizij prve in druge linije, ki je bila vsled kopičenja čet v zahodni Rusiji tekom prve faze vojne pripravljena za boj.

Če smemo vzeti, da so mogle nemške moči v vzhodni Prusiji — z deželno brambo vred — močne kakih 15 divizij vezati 20 divizij sovražnikovih, tedaj je ostalo 60 divizij, ki so stale nasproti našim 38 divizijam. Nerazmerje se je zvišalo s tem, da so bile ruske infanterijske divizije s 16 bataljoni mnogo močnejše nego naše, ki so imele povprečno po 13 bataljonov, glede na artiljerijo pa so bile 112krat tako močne, in da je nadalje stala ruski infanteriji na strani direktno ogromna premoč kavalerije — 39 kavalerijskih divizij nasproti našim enajstim.

(Dalje prihodnjič)

Svetovna vojna.

Zmaga v zapadni Galiciji.

Bila je težka naloga za vrhovno armadno vodstvo našega zaveznika, da je svoj čas zapovedalo, izprazniti vzhodno Galicijo. Ta sklep pa je ustvaril predpogoje današnje zmage. Nikdar se ni pokazalo bolj jasno, kako ozko združeni so interesi obeh zavezniških držav, kakor to pot. V boju s polovico sveta padajo lahko odločitve ob Kanalu, v Alzaciji, v Kurlandiji in Bukovini, in vendar zadevajo te zmage oba zaveznika. Skupaj sta potegnili oba cesarja meč, ko jima je bila vojna vsiljena, in skupaj ga bosta vtaknila zopet v nožnico, če bosta izvojevala zmago.

Bitka v zapadni Galiciji se še nadaljuje. Na celi fronti ima značaj prav viharne bitke. Naše čete ne prestando prodirajo z občudovanja vrednim elanom. Zdi se, da prihajajo Rusom silna ojačenja z vseh strani. Odločilni za izid bitke so uspehi naših čet južno od

Krsta, skrita v navadnem vozu, brez spremstva, brez rož: taka je bila zadnja pot Emilova. Brez slovesa od njega, brez njenih solz na grobu ga bodo zagrebli.

Fridi se je stemnilo pred očmi v grozni boli.

„Ne, ne bo sam!“ Sama se je prestrašila svojega sklepa. Pa je bil tako lep in hranil je v sebi toliko ljubezni do Emila, da so prišle Fridi solze v pekoče oči.

„Moj ubožec, počakaj! Nikoli Te ne zapustim!“ Kakor v nezavesti je stopala s poslednjimi močmi proti njeni omari za perilo in segla v skrit kot.

Mala steklenica s kristalasto soljo je ležala v njeni roki in Frida je stresla njeno vsebino v kozarec vode, ki je stal na nočni omarici. Roka se ji je tresla, čutila je silno vročino in v glavi ji je šumelo do blaznosti.

Dvignila je kozarec in s široko odprtimi očmi, vibrirajočimi finimi nosnicami in vzbočenimi prsi dahnila kot izraz čudovite, vse prekosljive sladkosti: „Emil!“

Vročje ustnice so se dotaknile kozarca in Frida ga je nagnila in izpila do dna.

Zvrtilo se ji je v glavi in omahnila je na posteljo. Za hip se ji je vrnila čudovito ostra zavest in skozi zaprta vrata je zaslišala malo Elzo: „Mamica, zakaj ne prideš?“

„Saj grem!“ Frida je začutila ostro bolešč. Spomnila se je, da za vedno zapušča Elzo in da ni rešitve.

Vrata so se odprla in Elza je vstopila. Bleda, brez krvi je ležala Frida. Uzrla je Elzo, zasijale so ji oči, v mislih je našla Emila.

Hotela je izpregovoriti, hotela je dvigniti roko, pa jč začutila nekaj pekočega, razjedajočega, ki ji jemlje moč in zavest. V silni bolečini se je obrnila.

Elza je prestrašena letela iz sobe klicat mamicu koga na pomoč. Našla je staro kuharico. Ta je v zmedenosti letela k Kromickemu v prvo nadstropje.

Ko mu je s težavo povedala, da je milostivi gospe zelo slabo, sta hitela oba v Fridino sobo. Ko so vstopili v sobo, je ležala Frida mirno. Vse pa je izdajalo, da so bile zadnje minute strašne. Smrt je na obrazu zakrila prejšnjo grozoto s smehljajočo potezo na pobledelem obličju.

Elza je hitela k postelji mamicice, se oklenila njene roke in pretresljivo ihtela. Kakor da je čutila, da je izgubila zadnjo zaslombo in ljubezen, jo je strelal krčevit jok, dokler jo ni guvernanta samo polmrtvo odnesla.

V ozadju pa je stal nemo Kromicki in zrl strah na svoje delo. Začutil je z grozo, da je usoda tudi njemu vrnila, kar je on odločil žrtvama žalostnih naših razmer.

Gorlic. Če se posreči, tam in bolj proti vzhodu pridobiti terena, se Rusi pri Dukli najbrže ne bodo mogli več držati. Tudi nikakor ni izključeno, da se bo pričela sedaj v Karpatih novo silna borba.

Uradna poročila.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Razstreljeni ruski municijski skladišči.

Uradno razglašajo dne 28. aprila opoldne: Splošni položaj je neizpremenjen.

V Karpatih in v ruski Poljski semtertja srditi topovski boji.

Naša artilerija je s svojim ognjem zadela dve ruski municijski skladišči ter ju razstrelila.

Opetovane nočne napade v odseku vzhodno od Ostrega vrha smo odbili.

V jugovzhodni Galiciji in v Bukovini ni nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Topovski boji v Karpatih.

Uradno razglašajo dne 29. aprila:

Splošni položaj je neizpremenjen.

Na fronti v ruski Poljski in v Karpatih v več odsekih srditi topovski boji.

Naša artilerija je streljala s prav dobrim uspehom proti stanovanskim in municijskim objektom.

V dolini reke Opor je poskusil sovražnik po večernem brezuspešnem artilerijskem ognju ponoči sunek proti višinskim postojankam naše pehote, ki pa smo ga po kratkem boju odbili na vsi fronti.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Odbiti ruski napadi v dolinah Orawe in Opora.

Uradno razglašajo dne 30. aprila opoldne:

Na splošni situaciji se ni ničesar izpremenilo.

Podnevi topovski boji in spopadi.

Ponovne srdite ruske nočne napade v dolinah Orawe in Opora smo kakor preje, tudi to pot odbili z velikimi izgubami za sovražnika.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Odbiti ruski napadi ob Orawi in Oporu.

Uradno razglašajo dne 1. maja.

V ruski Poljski živahen artilerijski boj, ki traja mestoma tudi ponoči. Iz več pozicij smo prepodili ruske varstvene čete. Na fronti v zapadni Galiciji in v Karpatih nobenih izprememb. Proti višinam, ki smo jih osvojili med dolinama rek Orawe in Opora, je sovražnik tudi včeraj opetovano naperil svoje napade, ki pa smo jih zopet odbili z velikimi izgubami za sovražnika. Pri tem smo ujeli 500 mož. V jugozapadni Galiciji in Bukovini semtertja artilerijski boj. Ena naših baterij je razstrelila in vpepelila južno od Zaleszczykov rusko municijsko skladišče.

Na južnem bojišču razen posameznega topovskega boja ob meji v zadnjem času nobenih pomembnih dogodkov. Vzhodno od Trebinja smo z artilerijskim

ognjem razpršili črnogorske čete, ki so si upale predeleč, ter zazdejali njih bivališča.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Topovski boj v zapadni Galiciji in v Karpatih. — Rusko oporišče pri Ostrem vrhu zavzeto.

Uradno razglašajo dne 2. maja:

V ruski Poljski smo potisnili nasprotnika v nekaterih odsekih iz sprednjih pozicij.

Pri tem so dospele naše čete mestoma do zaprečnih črt sovražne glavne pozicije.

Na fronti v zapadni Galiciji in v zapadni Galiciji in v Karpatih živahen topovski boj.

Na višinah med dolinama Orawe in Opora so naše čete odbile nove srdite ruske napade, ujele 200 mož in končno pričele z napadom ter zavzele po hudem boju neko močno rusko oporišče, vzhodno od Ostrega vrha. Pri tem smo ujeli več sto Rusov ter uplenili strojne puške.

V jugovzhodni Galiciji in v Bukovini nobene izpremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Velika zmaga v zapadni Galiciji. — 8000 Rusov ujetih.

Uradno razglašajo dne 3. maja opoldne:

Združene avstro-ogrske in nemške čete so včeraj napadle sovražnika v njegovi že mesece prigrigotovljeni in zasedeni poziciji v zapadni Galiciji in so ga potolkle na celi fronti Malastow—Gorlice—Grozniak in severno od tod, mu zadale težke izgube, ujele nad 5000 sovražnikov ter uplenile topove in strojne puške v doslej še nedognanem številu.

Istočasno so naše čete izsilile prehod preko Doljenjega Dunajca.

Na karpatski fronti v Beskidih je položaj neizpremenjen.

V Gozdnih Karpatih smo v ponovnih bojih vzhodno od Koziowe pridobili na prostoru, potisnili sovražnika iz njegove pozicije in krvavo odbili njegove protinapade, ujeli tam več sto ujetnikov in uplenili tri strojne puške.

Tudi severno od Osmalode smo vrgli sovražnika z več višin. Sovražnik je imel težke izgube. Tudi tam se še vrše boji.

Na ruski meji med Prutom in Dnjestrom ničesar novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Nemško poročilo o zmagi v zapadni Galiciji.

Veliki glavni stan, dne 3. maja.

Jugovzhodno bojišče. V prisotnosti vrhovnega poveljnika feldmaršala nadvojvode Friderika in pod vodstvom generalnega polkovnika pl. Mackensena, so zavzniške čete po srditih bojih na številnih točkah prebile celo rusko fronto v zapadni Galiciji, skoro do ogrske meje pa do izliva Dunajca v Vislo ter jo povsodi vpognile. Oni sovražni oddelki, ki so mogli ubežati, se jadrno umikajo proti vzhodu, ostro zasledovani od naših čet.

Trofeje naše zmage se niti približno ne dajo pregledati.

Vrhovno armadno vodstvo.

Sijajna zmaga v zapadni Galiciji. — Doslej nad 30.000 Rusov ujetih.

Uradno razglašajo dne 4. maja opoldne:

V zvestem pobratimstvu orožja so nemške in avstro-ogrške zavezniške čete izvojevale nov uspeh.

V celem obsegu so zavzele močno utrjeno sovražno fronto med Vislo in glavnim karpatskim grebenom, ki so jo Rusi držali, odkar so se umaknili po naši zmagoviti bitki pri Limanovi v zapadni Galiciji. Nadaljujoč napad so si tudi včeraj avstro-ogrške in nemške čete na celi fronti v prisotnosti vrhovnega armadnega poveljnika feldmaršala nadvojvode Friderika priborile nove uspehe, so nevzdržno prodrle proti vzhodu in znova prisilile močne ruske sile, da so se jadrno umaknile.

Število doslej ujetih je naraslo nad 30.000 mož in narašča vsako uro.

V številnih zavzetih ruskih pozicijah smo uplenili veliko množino vojnega materijala. 22 topov in 64 strojnih pušk se nahaja v prvem plenu.

Na vseh ostalih frontah je položaj v velikem nezupremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Uspešna ofenziva med Karpati in Vislo. — Prvi dan 21.000 Rusov ujetih.

Veliki glavni stan, dne 4. maja.

Jugovzhodno bojišče. Ofenziva med gozdnimi Karpati in gorenjo Vislo dobro napreduje.

Plen prvega dne znaša 21.000 ujetnikov, 16 topov, 47 strojnih pušk in sedaj še nepregledni vojni materijal vseh vrst.

Vrhovno armadno vodstvo.

Z nemško-ruskega in nemško-francoskega bojišča.

Zavzete ruske postojanke pri Suwalkih. — 470 Rusov ujetih.

Veliki glavni stan, dne 28. aprila.

Vzhodno bojišče. Z napadom smo zavzeli severno-vzhodno in vzhodno od Suwalkov ruske pozicije v frontni širokosti 20 kilometrov.

Severno od Prasznisza smo ujeli 2 častnika, 470 mož ter uplenili 3 strojne puške.

Vrhovno armadno vodstvo.

Veliki glavni stan, dne 29. aprila.

Vzhodno bojišče. Južno od Kalvarije smo osvojili vas Kowale in višino južno od tod.

Pri Dachowu južno od Sochaczewa smo zavzeli neko rusko oporišče.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemške čete so prodrle do železnice Dvinsk — Libava. — Boji pri Šavlih.

Veliki glavni stan, dne 30. aprila.

Vzhodno bojišče. Sprednji voji naših čet, ki operirajo v severozapadni Rusiji, so v široki fronti dospeli do železniške proge Dvinsk — Libava.

Resnega odpora niso nikjer poskušale v onih krajih prodirajoče ruske čete, med katerimi se na-

hajajo tudi ostanki udeležencev na roparskem pohodu proti Memelu.

Sedaj se vrše borbe pri Šavliju.

Pri Kalvariji so se včeraj z velikimi izgubami izjalovili ruski napadi. 5 častnikov in 500 neranjenih Rusov smo ujeli.

Tudi dalje proti jugu, med Kalvarijo in Avgustowom, so se ponesrečili ruski naval.

Vrhovno armadno vodstvo.

Rusi se umikajo proti Mitavi. — 1000 Rusov ujetih.

Veliki glavni stan, dne 1. maja.

Vzhodno bojišče. Spopad pri Šavlih se je končal za nas ugodno. Po močnih izgubah so Rusi pobegnili, ko so Šavle zapalili na vseh štirih koncih, v smeri na Mitavo. Zasedovanje nadaljujemo. Doslej smo ujeli okrog 1000 mož, poleg tega pa smo uplenili 10 strojnih pušk, veliko množino bagaže, municijskih voz, zlasti mnogo pa municije. Sovražen napad pri Kalvariji in jugozapadno od tod smo odbili z velikimi izgubami za sovražnika. Pri tem smo zopet ujeli 350 Rusov. Nasprotno pa se je Rusom jugozapadno od Avgustova posrečilo ponoči napasti stotnijo nemških predstraž in ji povzročiti težko izgubo. Vzhodno od Plocka in na južnem bregu Pilice smo odbili slabe ruske navale.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemške prve čete so dospele v okolico severozapadno od Mitave.

Veliki glavni stan, dne 2. maja.

Vzhodno bojišče. Naše operacije v sevevozapadni Rusiji dobro napredujejo.

Pri Šavlih smo ujeli nadaljnjih 400 Rusov.

Na zasledovanju bežečih Rusov so nemške prve čete dospele v okolico jugozapadno od Mitave.

Ruske napade v okolici Kalvarije smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika. 300 ujetnikov je ostalo v naših rokah.

Vrhovno armadno vodstvo.

Rusi se umikajo proti Rigi. — 3200 Rusov ujetih.

Veliki glavni stan, dne 3. maja.

Vzhodno bojišče. Na nadaljnem zasledovanju proti Rigi bežečih Rusov smo včeraj uplenili 4 topove, 4 strojne puške ter ujeli južno od Litave zopet 1700 mož, da se je torej celotno število ujetnikov zvišalo na 3200 mož.

Ruski napadi jugozapadno od Kalvarije so se ponesrečili z velikimi izgubami za nasprotnika.

Ruse smo potisnili preko Szeszupe ter ujeli 330 mož.

Tudi severovzhodno od Skierniewic so Rusi doživeli težak poraz, pri čemer so poleg velikega števila mrtvih izgubili tudi 100 ujetnikov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Odbiti ruski napadi na Poljskem bojišču. — Nad 4500 Rusov ujetih.

Veliki glavni stan, dne 4. maja.

Vzhodno bojišče. Število na zasledovanju proti Mitavi ujetih Rusov je naraslo na več kakor 4000. Obnovljene ruske napade jugozapadno od Kalvarije smo odbili. Ujeli smo 170 mož.

Takisto so se z velikimi izgubami za sovražnika ponesrečili ruski napadi jugovzhodno od Augusta. Pri tem je sovražnik izgubil 4 častnike, 420 mož in 2 strojni puški.

Tudi pri Jedvabnu severovzhodno od Lomze smo odbili ruski nočni napad. Vrhovno armadno vodstvo.

Odbiti angleški napadi pri Ypernu. — Nemški uspeh pri Le Mesnilu.

Veliki glavni stan, dne 28. aprila.

Zapadno bojišče. V Flandriji so Angleži tudi večeraj poskusili zopet zavzeti izgubljeno ozemlje.

Popoldne so pričeli na obeh straneh ceste Ypernbilken z napadom, ki pa se je popolnoma razbil že 200 metrov pred našimi pozicijami.

Enak rezultat je imel v večernih urah drug angleški sunek nekoliko bolj vzhodno. Tudi tu je imel sovražnik močne izgube.

Na zapadnem obrežju prekopa ni sovražnik izvršil nobenega napada.

V Champagni smo danes ponoči v naskoku zavzeli obsežno francosko utrdbeno skupino severno od Le Mesnila, jo zmagovito držali proti opetovanim sovražnim napadom ter izgradili.

Sovražnik je imel močne izgube.

Vjeli smo 60 neranjenih Francozov ter vplenili 4 strojne puške in 13 metalcev min.

Med rekama Mas in Mozel so se po dnevi vršili samo ljuti artiljerijski boji.

Močan francoski napad v Pretrskem gozdu smo krvavo odbili. Francoske izgube so bile velike.

Proti naši poziciji na Hartmannsweilerkopfu niso Francozje poskusili po ponesrečenem navalu dne 26. aprila nobenega novega napada.

Pri Altkirchu je eden naših letalcev sestrelil na tla neki francoski aeroplan.

Vrhovno armadno vodstvo.

Srditi, a za Nemce uspešni boji pri Ypernu in v Champagni.

Veliki glavni stan, dne 29. aprila.

Zapadno bojišče. Sovražnik napada od večeraj popoldne neprestano, a brezuspešno naše, na zapadnem kanalskem bregu se nahajajoče pozicije severno od Yperna ob potoku Yperke pri Steenstraate in Het Sasu.

Z velikimi izgubami za sovražnika se je vzhodno od kanala ponesrečil napad, ki so ga snoči skupno izvršili Francozje, Alžerijci in Angleži proti našemu desnemu krilu.

Število sovražnih topov, ki smo jih vplenili v bojih severno od Yperna, se je zvišalo na 63.

Sovražne razstrelitve z minami ob železniški progi La Basse-Bethune in v Champagni severno od Le Mesnila so bile brezuspešne.

Z velikimi izgubami za sovražnika smo pri Le Mesnilu odbili francoske nočne napade proti pozicijam, ki smo jih osvojili večeraj ponoči.

Francozi, ki smo jih tu vjeli, so se nahajali v bednem stanju. Tresli so se strahu, ker so jim njihovi častniki natvezili, da bodo takoj ustreljeni, čim pridejo v nemško ujetništvo.

Na višinah ob reki Masi jugovzhodno od Verduua smo svoje pozicije pomaknili naprej za nekaj 100 metrov in jih utrdili.

V Vogezih je položaj neizpremenjen.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemci obstreljujejo Dunkerque. — 4000 Francozov vjetih v zadnjih štirih dneh.

Veliki glavni stan, dne 30. aprila.

Zapadno bojišče. Na obrežju so bil sovražni letalci v živahni aktivnosti. Bombe letalcev so povzročile v Ostende samo znatno škodo na hišah.

Artiljerijski ogenj smo večeraj naperili na trdnjavo Dunkerque.

V Flandriji je potekel dan brez posebnih dogodkov.

Ponoči je izvršil sovražnik napad med Steenstraate in Het Sas, Borba še traja.

Mostovska oporišča na zapadnem Kanalskem bregu pri vaseh Steenstraate in Het Sas smo izgradili in se nahajajo trdno v naših rokah.

Vzhodno od prekopa, severno od Yperna, so Zuavi in Turkosi poskusili napasti naše desno krilo. Napad se je razbil v našem ognju.

V Champagni, severno od Le Mesnila, niso mogli Francozi prav ničesar zopet osvojiti od svojih pozicij, ki smo jih jim iztrgali predvečerajšnjim.

Tisoč metrov široko in 300 metrov globoko utrdbeno skupino smo v polnem obsegu prezidali in jo držimo.

V Argonih so naše čete v naskoku zavzele severno od Le Four de Paris sovražen strelski jarek, ujele 1 častnika in 30 mož ter držale osvojeno ozemlje napram večkratnim sovražnim protinapadom.

Pri Cornayu, na vzhodnem robu Argonov, se je strmoglavil na tla sovražen aeroplan. Zrakoplovci so mrtvi.

Med rekama Maas in Mosel so Francozje brezuspešno napadli pozicije, ki smo jih zavzeli na višinah ob reki Maas.

Z velikimi izgubami se je ponesrečil sovražen naval tudi severno od Flireyja.

V bojih na višinah ob reki Maas, od 24. do 28. aprila, so Francozi izgubili samo na ujetnikih 43 častnikov, med njimi 3 polkovne poveljnike, in okroglo 4000 mož.

Na obrežju utrdbo Harwich, na angleškem vzhodnem obrežju, smo danes ponoči metali bombe.

Vrhovno armadno vodstvo.

Na celi črti ponesrečeni francoski napadi. — Bombardiranje Reimsa in Dunkerque.

Veliki glavni stan, dne 1. maja.

Zapadno bojišče. Večeraj javljeni boji ob kanalskih bregovih, severnozapadno od Yperna, so se končali s sovražnikovim neuspehom, združenim z velikimi izgubami. Vzhodno od Kanala, severno od Yperna, je sovražnik izvršil več brezuspešnih navalov. Trdnjavo Dunkerque je tudi danes obstreljevala naša artiljerija. Med rekama Maas in Mosel so se vršili pehotni boji samo v okolici Aillyja in Apremonta. Vsi francoski napadi so se ponesrečili z velikimi izgubami. Z ozirom na obstreljevanje naših, za bojno fronto se nahajajočih krajev, smo vrgli dne 29. aprila nekaj granat na Reims. Ker sovražnik dobro pozna pomen tega našega postopanja, bi bilo zanj lahko obvarovati Reims pred obstreljevanjem. Sovražnik je večeraj zgubil zopet dve letali. Angleško letalo smo sestrelili na tla, jugozapadno od Thilda. Drugo letalo smo strmoglavili na tla severozapadno od Yperna in je razstrelili. Tretje letalo smo iz sredine sovražnega brodovja prisilili, da se je spustilo na tla pri Niedersulzbachu v Alzaciji.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški uspehi v Flandriji in v Argonih.

Veliki glavni stan, dne 2. maja.

Zapadno bojišče. V Flandriji je nasprotnik po zelo močni artiljerijski pripravi zopet poskusil udariti proti naši novi poziciji, severo-vzhodno od Yperna, in sicer so napadli Francozje zelo energično med Kanalom in ceste Ypern-St. Julien, slabotno pa Angleži, vzhodno od tod.

Te težnje so bile zlasti vsled našega zelo učinkovitega ognja v boku in hrbtu iz okolice Zroodseinde in Veldhoik popolnoma brezuspešne. Vpileni smo 3 strojne puške.

V Argonih je naš napad, severno od Le Four de Paris dobro napredoval. Kljub srditemu odporu so Francozi izgubili več jarkov in 156 ujetnikov.

Med rekama Maas in Mosel so se razvili ljuti boji samo v Pretrskem gozdu, kjer so Francozje večkrat izvršili napad v velikih masah.

Z velikimi izgubami za sovražnika smo odbili te napade, ki so mestoma dospeli do naših jarkov in smo zajeli zopet 90 ujetnikov.

Uničili smo zopet dva aeroplana. Eno letalo smo razstrelili pri Reimsu, drugo smo pa iz srede ladjevja, severo-zapadno od Verduna, prisilili, da se je jadrno moralo spustiti na tla. Vrhovno armadno vodstvo.

Veliki glavni stan, dne 3. maja.

Zapadno bojišče. V Flandriji smo včeraj z uspehom izvršili napad, severo-vzhodno od Yperna, ob obeh straneh ceste Peelkapell-Ypern, in zavzeli pristave pri Fortainu, jugo-vzhodno od St. Julienu.

V Champagni smo potom uspešnih razstrelitev z minami napravili znatno škodo v sovražnih pozicijah med Sonainom in Perthesom.

Med rekama Maas in Mosel so se včeraj vršili artiljerijski boji.

Na Hartmannswellerkopfu so Francozje včeraj ponoči izvršili brezuspešne napadalne poskuse proti naši poziciji na vrhu.

Neki francoski aeroplan se je včeraj spustil na tla pri Budlingenu, zapadno od Saargemünda. Oba zrakoplovca smo vjeli.

Nemško zračno ladjevje je z očitno dobrim uspehom napadlo hangar in kolodvor v Epinalu.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški uspehi v Flandriji.

Zapadno bojišče. V Flandriji smo z dobrim uspehom nadaljevali svoje napade s severa in vzhoda. Danes zjutraj smo zavzeli Zevenkote, Zonebeke, Westhock, mnogokotni gozd Veld, Nonne Boschen, kraje za katere so se več mesecev vršili vroči boji.

Odhajajoči sovražnik se nahaja v boku v ognju naših baterij severno in južno od Yperna.

V Argonih so Francozje brezuspešno poskušali zopet osvojiti severno od Le Four de Paris se nahajajoči jarek, ki smo ga mi zavzeli dne 1. maja.

Artiljerijski boji med rekama Maso in Mosel so se tudi včeraj nadaljevali.

Vrhovno armadno vodstvo.

Poveljnik podmorskega čolna „U 5“ vitez pl. Trapp o torpediranju križarke „Leon Gambetta“.

Nemškonacijonalna korespondenca je dobila dne 28. aprila sledečo brzojavko svojega sotrudnika Edvarda

Reichla: Linijski poročnik Juri vitez pl. Trapp mi je kmalu na to, ko je privozil s svojim podmorskim čolnom v pristanišče, sporočil sledeče o svoji slavni akciji pri rtu Leuca: Potem ko sem dal časa poveleval torpednemu čolnu, sem šele pred kratkim prevzel poveljstvo „U 5“ ter podvzel s tem čolnom svojo prvo vožnjo. Šele pred tremi dnevi sem odplul iz pristanišča. Sovražno ladjo sem zagledal okoli polnoči, 20 pomorskih milj južnovzhodno od rta Leuca z zakritimi lučmi. Spoznal sem, da je bila francoska oklopna križarka tipa „Viktor Hugo“.

Sijala je luna in nebo je bilo nekoliko oblačno. Na krovu je bilo, ko smo zagledali križarko, vse pripravljeno in kakor hitro sem dognal njeno smer in njeno hitrost, sem jo napadel. Kazala mi je svojo široko stran. Ko sem se približal na kakih 500 metrov, sem lanciral najprvo en torpedo na zadnjo skupino dimnikov, en torpedo pa na sprednjo skupino. Oba torpeda sta zadela. Detonacija se je natančno slišala. Pri zadnji skupini dimnikov sem takoj na to videl, kako se je do višine jambora dvignil mogočen oblak dima.

Kadar smo zadeli, je zaklicalo moštvo hura. Po drugem torpedu sem zapeljal zadaj za križarko, da vidim, če je zadeta, in sem konstatiral, da se je nagnila za 35 stopinj. To je bilo pet minut po torpediranju. Ker sem videl, da je križarka nagnjena, sem spoznal, da ni treba več nadaljnjih torpedov lancirati, čeprav sem jih imel že pripravljene.

Devet minut po drugem lanciranju je sovražna ladja izginila. Ko sem prišel na krmilno stran, sem opazil na krovu luč in kmalu na to luči v morju. Te luči so bile na v morje izpuščenih čolnih. Francozi so izpustili pet čolnov in občudovanja vredno je, kako hitro so to storili. Z ozirom na varnost mojega lastnega čolna se nisem mogel udeleževati reševalnega dela, upam pa, da se je moglo rešiti vsaj moštvo, ki je bilo v teh petih čolnih, ker je bilo morje mirno in kopno precej blizu.

Moje moštvo se je med vso akcijo na občudovanja vreden način obnašalo in njegovo postopanje je vzvišeno nad vsako hvalo. Veselim se, da je sestavljeno iz tako hrabrih mož.

Drugi častnik čolna, linijski poročnik Hugon baron Seyfferitz, je naglašal, da sta bila obzirnost in hladnokrvnost poveljnika med vso akcijo občudovanja vredni. Tudi on je hvalil z najtoplejšimi besedami občudovanja vredno držanje moštva.

Tedenske novice.

(Iz sodne službe.) Pravosodni minister je premetil sodnika dr. J. Likarja iz Loža na Vrhniko, sodnika dr. Arnolda Pernata z Vranskega v Lož.

(Vojna in dopusti sodnikov.) Justično ministrstvo je odredilo, da bodo letos dobivali sodniki dopuste le izjemoma in kvečjemu polovico običajnega dopusta. Sodniki, ki bodo dobili dopust, ne bodo smeli zapustiti kraja svojega službovanja.

(Ponovno prebiranje črnovojniki), rojenih v letih 1878, do 1890., 1892., 1893. in 1894. Nabiranje črnovojniških obvezancev, izvršeno v času od 1. oktobra do 31. decembra 1914., za rojstvene letnike 1878. do 1890., 1892. in 1893. ter 1894., je imelo tak uspeh, ki kaže, da se ni povsod vporabljalo pri presojanju zmožnosti enakomerno merilo. Pri tem

so se pokazale razlike, ki nujno zahtevajo direktno izenačenje, da se zadosti principu splošne obrambne dolžnosti in zajamči enakomerno ravnanje v vsemi za službo z orožjem obvezanih državljanov pri službovanju z orožjem in obrambi domovine. Vojaška uprava je zato odredila nove nabore zgoraj omenjenih rojstvenih letnikov črnovojniških obvezancev, v kolikor se to v posameznih upravnih okoliših vsled uspeha prejšnjih naborov ne zdi nepotrebno. — Kdo pride na nabor? K novemu naboru bodo morali priti oni, ki služijo sedaj še z orožjem v skupni vojski, v vojni mornarici, v domobranstvu ali pri orožništvu ali pa v črni vojski na podlagi njih osebne črnovojniške obveznosti in ki so rojeni v letih 1878. do 1890., 1892., 1893. do 1894., torej tudi oni, ki so bili pri prejšnjem nabiranju za črno vojno z orožjem spoznani za sposobne, pri prezentaciji ali pa pozneje poslani kot nesposobni na dopust. Določbe tozadavnega razglasa glede izjem za zglastev pri nabiranju kažejo napram svoječasnim takim odredbam bistvene razlike, ki so bile potrebne na eni strani vsled značaja novega nabiranja, na drugi strani pa vsled izkušenj na prejšnjih naborih. — Vsak se mora zglasti pri občini svojega bivališča. Da se dobi ložja podlaga za kontrolo o tem, kdo pride k prebiranju, se je to pot uvedla splošna zglastilna dolžnost pri občini za vse one, ki so podvrženi prebiranju. Pri tej zglastitvi naj vsakdo prinese sabo črnovojniški legitimacijski list, ki ga je dobil pri prejšnjem prebiranju. — Prebiranje se vrši od dne 25. maja do 15. junija. Kraj, kjer se naj posamni črnovojniški predstavi k prebiranju, ki se vrši od 25. maja do 15. junija, je praviloma kraj njegovega bivališča dne 1. maja 1915., to je na dan, ko so bili izdani vpoklicni razglasi. Kasnejša sprememba bivališča ne izpreminja čisto nič na tem stanju, vendar pa ne velja samo začasno, samo pordnevno bivanje v kakem kraju kot bivališče v tem smislu. Kdor opusti zglastev pri občini, da se ga zabeleži, ga strogo kaznujejo politične oblasti. Glede ugodnosti, da se smejo nositi znaki enoletnih prostovoljcev, glede vstopa v armado kot enoletni prostovoljec, veljajo iste določbe kakor pri prejšnjih prebiranjih. — Pripadniki Bosne in Hercegovine. Tudi istim rojstnim letnikom pripadajoči bosansko-hercegovski podaniki, zavezani za službo v evidenci II. rezerve, ki prebivajo v Avstriji, se morajo pod istimi predpogoji, in sicer pri c. in kr. dopolnilnem poveljstvu svojega bivališča podvreči ponovnemu prebiranju ter se morajo do 15. maja zglasti pri občini svojega bivališča. — Odgoditev vpoklica črnovojniškov od 43. do 50. leta. Vsled odredbe tega ponovnega prebiranja se odgodi vpoklic črnovojniških kategorij, ki so bile na novo ustanovljene z nedavno tega napovedano izpremembo črnovojniškega zakona.

(Nov črnovojniški poziv.) Politične oblasti so razglasile oklic glede pregledovanja v letih 1878. do všteti 1890., 1892., 1893. in 1894. rojenih črnovojniških obvezancev. Ta poziv se nanaša na tiste, ki so bili pri prejšnjih pregledovanjih spoznani za sposobne za črnovojniško službo z orožjem, pri prezentiranju pa so bili kot nesposobni poslani na dopust. Na pregledovanje ni treba priti: 1. Tistim, ki službujejo pri črnovojništvu že sedaj — četudi brez orožja — in sicer vsaj od 1. aprila 1915., in pri črnovojniških korporacijah od 26. oktobra 1914., dokler opravljajo te službe; 2. zdravniki; 3. vojaški gažisti v pokoj ali izven službe; 4. tisti, ki so zaradi kake telesne napake od črnovojniške službe sploh oproščeni,

če imajo črnovojniško odslovnico ali črnovojniški odslovnili certifikat, oziroma če so bili črtani iz zapiska črnovojniških zavezancev; 5. tisti, ki so bili vsled ranjenosti potom superarbitriranja spoznani za nezmožne za službo z orožjem pri črnovojniških ali odpuščeni iz skupne armade, od mornarice, od domobranstva ali od orožništva; 6. tistim, ki jim manjka roka ali noga, ki so slepi na obe očesi, ki so gluhonemi ali bebeci, ki so sodnijsko spoznani za blazne, če že niso oproščeni črnovojniške službe, dalje vsi drugi, ki so umobolni ali božjastni, če je pri pregledovanju podan tozadevni dokaz; 7. tisti, ki so navedeni v § 29. vojaškega zakona (duhovniki, ki opravljajo dušebrižništvo ali so nastavljeni na duhovskih učnih zavodih ter kandidati za duhovski stan), če to z dokumenti dokažejo pri okrajni politični oblasti; 8. tisti, ki so bili pri prejšnjih pregledovanjih spoznani za sposobne za črnovojniško službo z orožjem, pa so bili odpuščeni, če je ta dopust še veljaven. — Zglaševanje: Vsi tisti, ki so dolžni priti na pregledovanje, se morajo najdalje do 10. maja 1915. oglasti pri občinskem uradu (magistratu), kjer stanujejo. Oglasti se morajo tudi tisti, ki imajo v občini, kjer prebivajo, domovinsko pravico. Pri zglastitvi se je treba izkazati s primernimi dokumenti (krstni ali rojstni list, domovinski list, delavska knjižica, črnovojniška izkaznica itd.). Vsak, kdor se oglasi, dobi izkaznico, ki jo mora prinesiti na pregledovanje. Izkaznica je potrdilo, da se je oglastil, in mu da pravico, da se brezplačno pelje po železnici na pregledovanje in nazaj ter pozneje na svoje službeno mesto. Pregledovanje se bo vršilo od 25. maja do 15. junija t. l. Oni, ki bodo spoznani za sposobne, bodo morali tekom 48 ur odriniti pod orožje.

(Vpoklicanje asentiranih črnovojniškov letnikov 1873 do 1877.) Korespondenčni urad poroča: Sedaj se vršče prebiranje v letih 1873. do 1877. rojenih črnovojniški službi poovrženih bo končano 6. maja t. l. Oni črnovojniški službi podvrženi, ki so bili spoznani kot sposobni za črnovojniško službo v orožjem, bodo zdaj poklicani pod orožje, in sicer se morajo črnovojniški službi podvrženi avstrijski državljani — ki so bili v Avstriji ali na Ogrskem pri prebiranju — v kolikor niso bili že dozdaj vpoklicani v službo z orožjem, oziroma so bili te službe oproščeni iz ozirov na javno službo ali javni interes, priglasiti 15. maja t. l. pri c. in kr. dopolnilnem okrajnem poveljstvu, ki je označeno v njihovi črnovojniški legitimaciji, oziroma pri c. kr. domobranskem (deželnostrelskem) dopolnilnem okrajnem poveljstvu, dočim bodo v Avstriji odbrani ogrski državljani dobili posebne vpoklice. Kakor izve c. kr. korespondenčni urad, nameravajo pri enem delu nadomestnih čet, v kolikor bo pri teh četah preveč moštva, gotovo število vpoklicanih za kratko dobo zopet poslani na dopust. Pri tem pridejo v poštev v prvi vrsti najstarejši letniki. Oziralo se bo predvsem na razmere, ki se morajo posebno vpoštevat. Z ozirom na to, da je nujno potrebno delo na polju, bodo prišli v poštev tudi mlajši letniki.

(Dopusti za obdelovanje polja.) V zadnjem času dobivajo vojaki pri armadi na bojnem polju od svojih domačih številna pisma, v katerih se pozivljajo, da naj prosijo dopusta za izvršitev pomladne setve. To dokazuje, da se navodila, izdana o vojaških dopustih za zagotovitev pomladanske setve, pri prizadetem prebivalstvu še vedno napačno tolmačijo. Zato se ljudstvo ponovno opozarja, da se moštvu armade na bojišču dopusti sploh ne morejo dovoliti, in so tudi vse tozadevne prošnje brez koristi. — Za

obdelanje polja onih vojakov, ki so na bojišču pred sovražnikom, se je zadostno preskrbelo na drug način, zlasti z zaveznostimi, ki so se naložile v tem oziru občinam. Dopuste za obdelovanje polja — in sicer v najvišji izmeri štirinajstih dni — je mogoče dovoliti, v kolikor to dopuščajo tozadevni vojaški interesi, samo moštvo, ki je kmečkega stanu in služi pri vojaških četah, nadomestnih četah, zavodih itd. v zaledju (zunaj bojnega polja). Za dopuste te vrste lahko zaprosi ali vojak sam, ki hoče dobiti dopust, ustno pri pristojnem vojaškem poveljstvu, ali pa njegovi domači potom političnega okrajnega oblastva. Na prošnje, ki bi se vlagale neposredno pri c. kr. ministrstvu za deželno brambo se more prav tako malo ozirati, kakor na prošnje za dopuste vojakov, ki so pri armadi na bojišču.

(Ljubljanski gostilničarji, pozor!) Potom trgovske in obrtniške zbornice je dospel zadruzi opomin, da se c. kr. policija česse pritožuje, da nekateri gostilničarji in kavarnarji vse premalo uvažujejo izdane ukaze, tičoče se policijske ure. Ovdab za prekoračenje policijske ure je neštevilno in policijska oblast grozi, z uvedbo še strožjih odredb. — Tovarishi, pozivljamo vas nujno, imejte pred očmi, da je vojni čas, držite se strogo policijske ure. Ne začnite šele ob nastopu časa goste opominjati na odhod, odredba hoče, da je ob določenem času lokal že zaprt, ne pa, da se, ko je ura odbila, šele prične goste opominjati na odhod. Razmere so izredne, treba se je podvreči izrednim odredbam in jih tudi izredno točno izpolnovati. Slavno občinstvo pa se vljudno prosi, da na poziv, brez obotavljanja zapusti lokale in s tem obvaruje obrtnika nevarnosti in škode. — Načelstvo.

Razne stvari po svetu.

(Trije korajžni dečki.) Trije 14letni dečki iz Most na Severnem Češkem: Henrik Rohm, Vilibald Hoffmann in Anton Nejdli so poslali vojaškemu poveljniku v Chomutovu pismo, v katerem ga prosijo, da naj jih sprejme v vojaško službo. Na to ponudbo je odgovorilo poveljstvo nadomestnega bataljona pešpolka št. 92 z dopisom na domačo občino gori imenovanih dečkov, v katerem nalaga županu, naj dečke radi njihove ljubezni do vladarske hiše, zvestobe do domovine in napram nemškemu narodu pohvali ter jih pozove, naj tudi nadalje gojijo ljubezen do domovine in zvesto nemško mišljenje, da postanejo tako vrli državljani naše države. Poveljstvo je seveda penudbo korajžnih dečkov, ki bi bili šolsko klop radi zamenjali za strelski jarek, odklonilo.

(Boji v dukelskih soteskah.) ki so za potek karpatske bitke tolikega pomena, niso prva krvava borba, ki se odigrava v tej pokrajini. Že v XV. stoletju so se vršili tam ljuti boji za habsburško dinastijo. Po smrti Albrehta Habsburškega so zavladale, kakor znano, po habsburških deželah velike homatije. Ogrri so si izbrali poljskega kralja Vladislava, Čehi pa so končno ostali verni Albrehtovemu posmrtnemu sinu Ladislavu Posthumu. Albrehtova vdova si je pridobila pomoč husitskega voditelja Jiskre z Brandysa, ki je zbral nekaj svojih čet in je z njimi udaril na Ogrsko. V razmeroma kratkem času so osvojili Hu-

siti celo gorenje Ogrsko. Pozneje so Ogrri priznali Ladislava in Jiskra z Brandysa je dobil v dar grofijo Šaryš. Sezidal si je v Makovici trden grad ter je zavaroval svojo oblast proti vpadom Poljakov z močnimi utrdkami v Dukelskem prelazu. Vsi poizkusi sovražnikov, vdreti po tem prelazu v oblast husitskega vojskovodje, so ostali brezuspešni. Husiti so ta del karpatskega gorovja kolonizirali in današnje slovaško prebivalstvo med Duklo in Užokom je potomec Jiskrovih kolonistov. Tri sto let pozneje je igral Dukelski prelaz zopet važno ulogo. Po dukelskih cestah je udaril l. 1849. ruski general Paskijevič na Ogrsko, da ukroti uporne Madžare. Znano je, kako katastrofalno se je takrat končala madžarska revolucija.

(Avstrijske znamke v zasedenem ruskem zemlju. V onih rusko-poljskih krajih, kjer je organizirana avstrijska uprava, je pričela delovati tudi pošta. Naše oblasti so uvedle tudi pošne znamke; ker pa se niso mogle odločiti, ali naj uvedejo avstrijske ali ogrske, so uvedle bosanske znamke s posebnim pretiskom: „K. u. k. Feldpost“.

(Ruski kredit in ruska naročila.) Kreditne težkoče pri naročanju vojnega materijala, ruske vlade ne ovira, da ne bi neprestano naročala silnih množin artiljerijske municije. Tako je naročila Rusija pri neki newyorški tvrdki 2 milijona šrapnelov za 36 milijonov dolarjev. Šrapnele morata tvrdki dobaviti v najkrajšem času, plačilo pa bo izročila Rusija v štirih obrokih.

(Race rešile angleško ladjo.) V pismu, ki ga je pisal neki angleški mornar svoji rodbini, omenja ta čudni način, s kakršnim so ušli nemškemu podmorskemu čolnu. Ladjo, na kateri je bil — bila je skoro gotovo pomožna križarka, kajti govori o topovih — so vsak dan spremljale race, ki so čakale na kuhinjske odpadke. Popoldne so se vedno umirile, kakor bi se hotele po obedu nekoliko odpočiti. Neka dne so opazili mornarji, da so bile race v času, ko so bile sicer vedno zelo mirne, nenavadno nemirne in zelo prestrašene. Začele so frčati v smeri, kjer je neka stvar vzbujala njihovo posebno radovednost. Mornarji so pričeli stvar zasledovati ter zagledali periskop podmorskega čolna. Nato se je ladja rešila.

(Zračni boj za Črnovice.) Dne 20. m. m. je neki letalec priplul čez Črnovice ter vrigel na mesto 4 bombe. Naše baterije so ga prepodile proti ruski meji. Ko je dospel v štirikot Novosielica-Bojan-Razancze-Toporouc, je izgubil orijentacijo ter prišel v ogenj naše pehote. V tem trenutku se je dvignil na naši strani „golob“, ki je sovražnega letalca zasledoval. Drug je skušal priti nad drugega in končno je zadel „golob“ rusko letalo, ki je padlo nato na tla. Pilota so naše baterije zadele na smrt. Pri njem so našli še bombe in važne zapiske. — V četrtek 22. m. m. zjutraj med 7. in pol 8. je priletel zopet neki letalec nad Črnovice. Letalo je priplulo v smeri iz Novosielice, letelo preko Pruta ter delj časa letalo nad zahodnim delom mesta. Metal je več bomb, ena je padla na tla v bližini vojašnice, a se ni razletela, druga je eksplodirala v neki ulici blizu vladne palače in tudi ni napravila škode, tretja bomba je padla na tla v bližini kolodvora in ni eksplodirala. Nato se je letalec dvignil prav visoko in izginil v smeri, iz katere je priplul.